

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Cuvântarea

rostită de P. S. Sa Părintele Episcop Andrei la deschiderea
Adunării Eparhiale, Duminecă în 14 Mai 1944.

Hristos a înviat!
Domnilor Deputați!

Aceasta este acum a treia Adunare Eparhială, ținută sub zodia războiului actual, în care este înclăștată și scumpa noastră țară.

Dacă, în perspectiva vremii, cei trei ani trecuți ne apar ca o urcare înspre culme, situația actuală a războiului face să se întrevadă apogeul, după care, presiunea ne spune că trebuie să urmeze desnodământul.

Războiul actual a concentrat în jurul său toate preocupările și eforturile țării. El este cu adevărat totalitar, fiindcă pune în cumpănă toate virtuțile neamului, acum când totul este în joc.

Desigur, uzura forțelor uriașe ce-au stat față în față în acest războiu, a reclamat o lungă durată de timp. Mișcările combative au adus cu sine flucuațiuni în spațiu. Experiența de până-acum ne-a dovedit însă că ar fi pripit să judecăm șansele victoriei numai după numărul kilometrilor parcurși, la înaintare sau în retragere, de către una sau alta din tabere. Socotim că tot atât de greșit ar fi să cumpănim biruința finală numai după cantitatea sau calitatea armelor fizice, știind că în ori ce războiu contează și factorul imponderabil, care este rezistența morală și armura sufletească.

Rolul Bisericii fiind acela de a îndruma gândirea omenească pe deasupra vremurilor, proiectând lumini de sus peste clipa fugară, Biserica, obișnuită de a judeca cele văzute și după resorturile nevăzute, caută tot mai mult sensul creștin al acestui războiu.

Poate avea războiul de azi vreun sens creștin? Cu cât mai mult se prelungește acest războiu, cu atât mai lămurite vor fi țintele urmărite de adversari.

Ce vor cele două tabere? De unde au pornit, și unde vor să ajungă? Timpul, — vrând-nevrând — limpezește tainele ascunse, pentru că „nimic nu este acoperit — după cum zice Scriptura — care să nu iasă la iveală și nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut“

(Matei 10, 26). Numai înțelegând pe deplin forțele ce sunt în luptă, și scopul urmărit de ele, ne putem da seama de valoarea luptei și de necesitatea jertfelor ce ni se cer.

Cine nu-și dă seama că pretextele, invocate la început, când a pornit această uriașă înclăștare de forțe, s'au dat de atunci de gol, și că însăși țintele de războiu anunțate de taberele adverse, au fost depășite de întorsătura neprăvăzută a evenimentelor. Dacă la început s'a socotit că războiul acesta pornește din socoteli economice, azi putem spune că el a trecut pe plan spiritual. Nu numai bogățiile pământului sunt acum discutate, ci e vorba de însăși noua orânduire socială, — adică de înfățișarea lumii noi — și întrebarea e cine-o va face și pe ce bază: pe una pur materială ori pe una de dreptate socială?

Nu este greu pentru ochiul credincios să constate că această măsurare de forțe a alunecat oarecum din mâna omenească într-o altă mână mai puternică, aceea a lui Dumnezeu, care singur guvernează lumea. Nu va fi deci fără folos de a ne gândi și la sensul creștinesc al acestui războiu, spre a cunoaște pedestalul moral pe care țara noastră s'a situat. E și firesc acest lucru, pentru că gândul omenească se îndreaptă și spre sfârșitul acestui războiu, punându-și de pe acum întrebarea: Aceia cari vor întocmi pacea viitoare, o vor face după dreptatea lui Dumnezeu sau după socoteala omenească? Amândouă taberele luptă și se jertfesc în credința că pacea viitoare va trebui să așeze cu mai multă dreptate ordinea socială din lume. Ideea de pace nu poate fi însă garantată decât atunci când omul i se recunoaște valoarea și personalitatea, care involvă libertatea. Toate popoarele, atât cele mari cât și cele mici, sunt emanate din voința lui Dumnezeu, în fața Căruia ele sunt la fel. Raportul dintre popoare trebuie să fie întemeiat pe dreptatea lui Dumnezeu. Prin urmare numai o pace cu adevărat creștină poate aduce liniștea spiritelor.

Tochmai fiindcă în balanța biruinței intră și factorul sufletesc, iar războiul actual se cere a fi tâlcuit și după sensul său creștin, Biserica neamului a înțeles din primul moment să stea alături de popor cu sprijinul ei moral și dumnezeesc: cu îmbărbătarea și mângăierea sufletelor. După cum în trecut, țara a ieșit teafără din vârtoarea vremurilor, pentru că a stat pe temelie morală, totașa va ieși întreagă și acum, dacă va avea alături de ea și ajutorul lui Dumnezeu cel Atotputernic. Iar nădejdea noastră în biruință se întemeiază pe credința ce o avem în dreptatea cauzei pentru care tm intrat în luptă, și pe țința finală pentru care ne jertfim. Luptăm pentru integritatea țării, și ne jertfim pentru caracterul ei creștin. Precum la 22 Iunie 1941 nimeni nu s'a îndoit că trebuie să intrăm în luptă, totașa și azi orice Român cu cap își dă seama că roadele biruinței nu le putem aștepta dela făgăduelile amăgitoare ale dușmanului ce ne vrea pieirea, și nici nu le vom obține prin lașitatea trădării, ci numai prin răbdare și rezistență izbăvitoare până'n sfârșit.

Suntem în plin urcuș al Golgotei. Este acea Golgotă, la care se supun popoarele odată într'un mileniu, pentru a dobândi slobozenia vieții în veacurile viitoare. Îndeosebi, în lunile din urmă, de când bombardamentele aeriene au început să samene din văzduh, pe lângă distrugerea muncii mânilor omenești, și teama de moarte pentru sufletele slabe, cununa de spini apasă tot mai greu pe fruntea țării. Golgota însă nu poate fi desăvârșită fără cununa de spini și fără ca paharul amărăciunilor să fie beut până la fund. Fără aceste faze ale morții nu vine lumina învierii.

Ca urmare a deplasării frontului de războiu pe teritoriul Moldovei, în primăvara acestui an au venit în Eparhia noastră, din provinciile de Răsărit ale țării (Bucovina, Basarabia de nord, Moldova și Transnistria) peste 150 preoți refugiați cari, împreună cu familiile lor au fost primiți cu inimă frățească și așezați pe la preoții din Eparhia noastră, fiind utilizați ca ajutători în slujba bisericii.

Domnilor Deputați,

O brazdă nouă despică acest războiu în lume. În urma lui vor fi nu numai răni trupești de vindecat, ci mai ales atâta foame și sete de dreptate de potolit. Biserica își conturează de pe acum, tot mai mult, drumul de urmat. Ea vrea să-și ia pe umeri întreaga sarcină ce-i revine în sânul neamului. Dacă până'acum Biserica a deschis cerul înaintea sufletelor, prin cuvântul Evangheliei, și l-a făcut simțit prin coborîrea harului divin, în viitor ea își va pune umărul pentru organizarea faptelor de ocrotire socială. Invățătura creștină trebuie complectată prin faptă, pentru a coborî tot mai mult iubirea lui Dumnezeu pe pământ. Fapta întregește cuvântul propovăduirii,

precum sufletul face-viu trupul. Biserica noastră vrea să fie cea dintâi prezentă la organizarea noiei vieți sociale.

Prin dările de seamă anuale, Adunarea Eparhială îndeplinește și rolul de cronicar. Aceste dări de seamă fixează evenimentele sub unghiul creștinesc și dau o icoană de sinteză anului ce s'a scurs.

Anul 1943 marchează și el un spor, atât în patrimoniul spiritual cât și în cel material al Eparhiei.

Cu îndatoriri sporite, clerul a fost la datorie. Ogorul Domnului a fost brăzdat și semănat la timp. Semănatul nostru nu aduce roade imediate, mai ales în timpul jertfelor. Frumos spune psalmistul că: „Cei ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor secera. Cu îngrijorare, plângând umblă plugarul când seamănă, dar săltând de bucurie vine cu mănunchele grase, după ce a secerat“ (Psalm. 125, 6-8). Semănatul în suflete este totdeauna semnul: vieții, al nădejzii, al răbdării și al biruinței. Dumnezeu, care ține în mână cumpăna istoriei, va judeca după valoare și osteneala clerului din acest an.

La 1 Decembrie 1943 împlinindu-se un sfert de veac dela Unirea Ardealului cu Țara-mamă, decretată la Alba-Iulia, am legat această comemorare de înființarea unui Fond pentru zidirea noiei Catedrale din Arad, catedrală care va trebui să fie dovada stăpânirii noastre definitive în acest oraș, și semn de mulțumită lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Lui.

Opera culturală-patriotică, urmărită de Episcopia noastră și în trecut, a primit în anul 1943 un nou suport prin cumpărarea unei tipografii, cu 4 mașini de cules și o rotativă, pentru tipărirea ziarului „Tribuna Română“, — organ de afirmare națională, — care a trecut la 1 Noembrie 1943 sub patronajul Episcopiei noastre.

Pentru a încadra Episcopia noastră în opera de ajutorare socială, ne gândim la înființarea în Arad a unui Orfelinat eparhial pentru fetele rămase orfane din acest războiu. Socotim ca o datorie de onoare să aducem în patrimoniul Eparhiei palatul ziarului „Tribuna“, ajuns pe mâini streine, așezând în el orfelinatul preconizat.

Domnilor Deputați,

Dela ultima noastră întrunire până azi numărul nostru s'a rărit, prin trecerea la cele eterne a deputatului eparhial Dr. Eugen Beleş, un bun și credincios fiu al Bisericii și conștiincios sfetnic al Nostru.

Tot de curând a trecut în cealaltă lume și sufletul Iconomului-Stavrofor Mihai Păcățian, fost consilier-referent eparhial la secția administrativ-bisericască și timp de zeci de ani fost membru al acestei Adunări. Munca îndelungată, desfășurată de părintele Mihai Păcățian, cu o rară râvnă, va rămânea înscrisă în istoria Eparhiei noastre.

Dumnezeu să-i odihnească în pace pe amândoi, și tot El să facă să răsară cât mai mulți râvnitori de cele sfinte în ogorul Domnului.

Salutându-Vă de bun venit și rugându-Vă să chibzuți, cu tot interesul pentru binele Bisericii, asupra chestiunilor ce vi se vor supune, declar deschisă sesiunea ordinară din anul 1944 a Adunării Eparhiale

Din rapoartele și hotărârile Adunării Eparhiale

Adunarea Eparhială a Episcopiei Aradului și-a ținut ședințele anuale Duminecă în 14 Mai 1944. După Sf. Liturghie slujită în Catedrală de către PP. CC. Consilieri referenți: Tr. S. Seculin, Tr. Cibian și C. Turicu, ajutați de încă șase preoți și doi diaconi, și după predica zilei rostită de către Păr. V. Mihușiu P. S. Sa Părintele Episcop Andrei a oficiat rugăciunea de chemare a Duhului Sfânt și stropirea credincioșilor cu aghiasmă.

Dela Catedrală, deputații eparhiali și alți oaspeți, s'au întrunit în sala festivă dela Academia de Teologie. Aici, din sânul Adunării s'a delegat o comisie de trei membri: P. C. Prot. P. Marșieu și d-nii Dr A. Crișan și Dr A. Iancu, deputați eparhiali, care în conformitate cu tradiția, au invitat pe P. S. S. Părintele Episcop să participe la ședințele Adunării.

După prezentarea P. Sf. Sale în sală, corul studenților teologi a cântat troparul Hristos a înviat. A urmat îndată deschiderea Adunării de către P. Sfințitul Părinte Episcop, prin *cuvântarea* pe care o publicăm în fruntea revistei.

Prima ședință a Adunării s'a încheiat prin ceteria apelului nominal, din care s'a constatat că sunt prezenți 45 deputați, prin rezolvarea cererilor de concediu și prin repartizarea rapoartelor Ven. Consiliu Eparhial la comisiile constituite pentru prezentarea lor în fața Adunării.

Câteva minute, după ședință, deputații eparhiali au fost, la o mică gustare, oaspeții P. Sfinției Sale.

Ședința a doua a Adunării s'a ținut la ora 16, în salonul cel mare dela Reședință. După deschiderea ei, d-l Dr Al. Stoinescu a prezentat Adunării raportul comisiei de organizare, care se aprobă în întregime. Din cuprinsul acestui raport, Adunarea Eparhială a luat la cunoștință cu însuflețire și cu deosebite mulțumiri, inițiativa înființării fondului pentru zidirea unei noi Catedrale în Arad și a invitat Ven. Consiliu Eparhial să ia măsurile necesare pentru augmentarea lui; a încredințat Ven. Consiliu Eparhial să continue acțiunea pentru asigurarea drepturilor de proprietate a Bisericii asupra averilor confesionale;

a hotărît să se solicite punerea imediată în aplicare a Decretului-lege Nr. 620, privitor la trecerea bunurilor bisericești în favoarea majorității credincioșilor care trec la alt cult; a aprobat ca pe durata războiului să se amâne alegerile de protopopi la Pecica, Săvârșin și Cermei, iar pentru Radna să fie menținut la conducere P. C. Prot. Givulescu; a luat la cunoștință pensionarea păr. Prot. S. Stana și a decis să i se exprime mulțumirile Adunării pentru zelul și devotamentul cu care și-a îndeplinit îndatoririle în organismul eparhial central; a ratificat alegerea de referenți a PP. CC. A. Părvu la secția adm. bisericească și E. Căpitan la secția economică, precum și detașarea păr. C. Iacob în cancelaria Ven. Consiliu Eparhial; a exprimat regretele pentru trecerea la cele eterne a valoroșilor foști membri ai Consistorului și ai Adunării Eparhiale Icon. St. Mihai Păcățianu și Dr E. Beleş; a decis ca, până la modificarea art. 143 din Statutul legii pentru organizarea Bisericii, consilierii referenți ai celor trei secțiuni — pentru a cunoaște hotărârile celorlalte secțiuni, — să participe regulat, cu vot consultativ, la toate ședințele Ven. Consiliu Eparhial, și a validat alegerile noilor deputați eparhiali: P. C. Dr I. Cociuban la Ineu, d-nii gen. î. r. S. Banciu la Arad, I. Filipaș la Curtici și E. Spineanțu la Săvârșin.

P. S. S. Părintele Episcop a elogiât vrednicile de buni creștini ale noilor aleși, în numele cărora a răspuns d-l gen. S. Banciu, asigurând pe P. Sfinția Sa de tot concursul și devotamentul.

De asemenea s'a luat cunoștință de alegerile de deputați la Congresul mitropolitan, a P. C. Prot. A. Adamovici în cercul Ineu-Șiria și a d-lor Dr Pavel Iva în cercul Buteni, Dr P. Faur în cercul Ineu și Ascaniu Crișan în cercul Radna.

S'a pus apoi la ordinea zilei alegerea noilor consilieri eparhiali onorifici în posturile vacante din Ven. Consiliu Eparhial. Votarea s'a făcut, ca de obicei, după apelul nominal, prin vot secret, în fața bărbatilor de încredere, d-nii gen. S. Banciu și Dr Al. Boțioc. Au fost aleși: P. C. prof. Dr S. Șiclovan consilier onorific ordinar în secția adm. bisericească; d-l Dr Iancu Adam consilier onorific ordinar și consilieri onorifici suplenți: d-nii T. Lugojan și E. Spineanțu în secția culturală; d-nii Dr S. Ispravnic senior consilier onorific ordinar și Aron Petrușiu și I. Filipaș consilieri onorifici suplenți în secția economică. După ce Inaltul Presidiu a declarat aleși pe noii consilieri onorifici, d-l Dr A. Iancu a mulțumit în numele celor aleși, asigurând Adunarea că personal va arăta încrederea ce i s'a arătat prin fapte nu prin vorbe.

A urmat referatul comisiei bisericești, prin d. raportor Dr. Alexa Boțioc. Se constată din cele raportate că în Eparhia Aradului, până la data de 1 Mai 1944 au sosit evacuați și au fost găzduiți:

1. din j. Suceava 38 preoți cu 152 membri de familie.
2. din j. Vaslui 52 preoți cu 229 membri de familie.
3. din j. Neamț 26 preoți cu 111 membri de familie.
4. din alte județe 16 preoți cu 50 membri de familie.

Total: 132 preoți cu 542 membri de familie.

Cântăreți bisericești au fost evacuați și plasați în Eparhia Aradului 10 înși cu 36 membri de familie.

Mai departe se iau la cunoștință măsurile luate pentru deșteptarea și adâncirea pietății în sufletele credincioșilor, datele privitoare la: sporirea salarelor preoțești și a ajutoarelor de 3000 lei pentru preoții care locuiesc în parohiile misionare, sărbarea Duminecii Ortodoxiei, îngrădirea și înfrumusețarea cimitirelor, conferințele pastorale, zidirea bisericilor care a sporit cu încă trei. Din numărul de 53 parohii decretate din filii matre, au fost înscrise până acum în bugetul Statului 39, așa încât mai sunt numai 14 de recunoscut. Pentru serviciul militar, la Episcopie este un tablou de 50 preoți care și-au făcut pe rând stagiul de confesori militari. În prezent sunt 5 preoți concentrați. În toată Eparhia avem 230 oficii parohiale, 278 preoți și 262.225 credincioși, din care s'au cuminecat 61.318 (față de 56.911 în 1942). Pe lângă catehizație și celelalte îndatoriri pastorale, preoțimea mai activează în Consiliul de Patronaj și în Sfaturile de Împăciuire. S'au rostit anul trecut de către preoți 10.089 predici; s'a ajutat la susținerea cantinelor școlare și a școlii de copii vagabonzi, s'a recunoscut postul de paroh al spitalelor din Arad, s'au cercetat bolnavii și răniții; s'au zidit 2 case parohiale; cu ajutorul de 1.800.000 dela Ministerul Cultelor, s'a reparat localul Academiei Teologice; s'au definitivat la catedre profesorii I. Felea și P. Deheleanu; au fost numiți Protos. I. Nicoară stareț al Mănăstirii H. Bodrog, Arhim. Benedict Ghiuș duhovnic și păr. S. Moleriu subadministrator al Academiei Teologice; s'a continuat tradiția pelerinajelor la mănăstirea H. Bodrog și la schitul Sf. Gheorghe; s'au sfințit 2 biserici nou zidite și alte 7 sunt în zidire; s'au făcut vizitații arhieresti în 25 parohii; s'au desfăcut 66 căsătorii, s'au făcut donații pentru biserică dela particulari 3.114.823 lei și dela autorități 1.480.360 lei; sunt în toată Episcopia, față de 62.401 părechi cununate, 5.501 cu contract civil și 2.830 concubinaje. Raportul se încheie cu hotărârea de a solicita dela Ministerul Cultelor un spor de salariu de 30 pentru preoții din Munții Apuseni, lipsiți de sesii parohiale, și înscrierea în Bugetul Statului a tuturor parohiilor matre.

Raportul comisiei culturale a fost prezentat de către P. C. Prot. *Gherasim Andru*. Adunarea a luat la cunoștință cu aprobare toate cele raportate. În

special: a luat act de confesionalizarea școlii de aplicație de pe lângă Școala Normală „D. Țichindeal” și a hotărât ca pentru numirea învățătorilor la această școală să se ceară și avizul Episcopiei, ca și la numirea profesorilor; și-a însușit memoriul Mitropoliei prin care se cere anularea art. 2 din Decretul-lege Nr. 723, prin care s'a dat Bisericii dreptul de proprietate asupra edificiilor școlilor confesionale (și în acelaș timp aceste școli au fost destinate să servească nevoilor școlilor de Stat), și totodată să se ia măsurile necesare pentru încasarea chirilor după folosința edificiilor bisericești; se ia act de activitatea Internatelor Diecezane de fete și de băieți, a Școlii de cântăreți bisericești și a Școlii de copii vagabonzi, pentru zidirea căreia s'a înscris, la intervenția P. S. Sale Părintelui Episcop, în bugetul Consiliului de Patronaj din 1944-5 o subvenție de 5.000.000 lei. Cu deosebită mulțumire s'a aprobat înființarea unui *orfelinat pentru fete*, proiectat în fosta casă a „Tribunei”. Sunt în Episcopie 734 orfani din actualul războiu, dintre care 368 fete (pentru băieți există Colegiul „Mareșal I. Antonescu” din str. Seminarului). S'a luat apoi act de activitatea catehetică, misionară, culturală și caritativă desfășurată în Eparhie, prin mijloacele și organele respective: cărți de predici, manuale didactice, reviste, Școala de Duminecă, colportaj, Consiliul de Patronaj, etc. din care se constată un continuu și netăgăduit progres.

Raportorul comisiei economice, P. C. Prot. P.

Marsieu a făcut darea de seamă asupra raportului secției economice a Ven. Consiliului Eparhial. Pe lângă datele privitoare la fondurile și la averea Eparhiei, la bugetele și conturile de gestiune ale parohiilor, protopopiatelor și instituțiilor eparhiale, toate aflate în regulă și aprobate, s'a luat la cunoștință cu vie mulțumire faptul că, din modestele venituri ale Eparhiei, s'au putut da burse și ajutoare în suma de 1.440.885 lei. Pentru ca în viitor să se poată continua această operă creștină, precum și pentru a satisface nevoile unor cât mai eficace acțiuni misionare în Eparhie. Adunarea a ridicat contribuția parohiilor la fondul eparhial de propagandă la suma de 6.000 lei. Contribuțiile parohiilor de câte 100 - 300 lei anual sunt astăzi cu totul insuficiente.

După ce ordinea de zi a Adunării Eparhiale a fost epuizată, P. S. S. Părintele Episcop Andrei a mulțumit deputaților pentru participarea la ședințe și a rugat pe Bunul Dumnezeu să ne îmbărbăteze și să ne ajute ca să ieșim biruitori din aceste vremuri, ca și anul viitor să ne putem întâlni la ședințele Adunării și astfel să ne achităm de datoria ce-o avem față de Biserică.

În numele deputaților, a mulțumit P. Sfinției Sale dl Dr Adam Iancu.

Venind vorba de moarte

Pentru cel care se teme din cale afară de moarte, știind că e o călătorie în care nu se poate lua „bilet retour“, există o singură nădejde că i s'ar putea face excepția să nu moară: dacă i s'ar întâmpla să facă parte din ultima generație a neamului omenesc, aceea dinaintea de sfârșitul lumii, care va avea prilejul să nu moară, ci să treacă la judecata de apoi deadreptul vie. „După aceea noi cei vii, care vom fi rămași, vom fi răpiți în nori...“ (I Tes. 4, 17).

Dar și „șansa“ aceasta chiar, e discutată și pusă la îndoială de câte un tâlcuitor de scripturi. Toma d'Aquino susține că și generația înfricoșatului județ trebuie să moară.

Până una alta dar, trebuie să rămânem pe lângă vechiul obicei de-a ne împrieteni cu gândul morții. De-a murit câte-un pic în fiecare zi, cum sfătuieste mi se pare Marc Aureliu și de-a ne lăsa muștrați și judecați un pic în fiecare zi de către Dumnezeu, așa cum îndeamnă Sfânta Scriptură.

Să meditam și să tragem folos dacă se poate fie chiar și dintr'o pagină de poveste ca aceasta.

„Duhovnicul se apropie de micul prinț și-i vorbește îndelung cu glas domol, arătându-i crucea Domnului Hristos. Moștenitorul de împărăție ascultă foarte mirat apoi îl întrerupse;

— Înțeleg părinte ceea ce-mi spuneiți; însă n'ar putea să moară în locul meu, Beppo, micul meu camarad? Sunt sigur c'ar face-o dacă i-aș da bani mulți.

Duhovnicul continuă să-i vorbească în șoaptă, în timp ce prințul se uita tot mai mirat. După ce își prăvi, prințul reluă vorba suspinând:

— Tot ce-mi spuneiți, părinte, e foarte trist. Un lucru doar mă mai mângăie; că acolo în raiul stelelor o să fiu și mai departe prinț moștenitor. Știu că bunul Dumnezeu e rudenie cu noi și nu se poate să nu se poarte cu mine potrivit rangului meu.

Apoi întorcându-se către mama lui adăugă:

— Să mi se aducă hainele cele mai frumoase. Tunica de hermelină albă și călțunii de mătăasă. Vreau să se minuneze îngerii de-acolo din cer, vreau să intru în rai în haine de moștenitor de tron.

Pentru a treia oară se plecă duhovnicul peste el și-i vorbește mult, încet și blând de tot. Dela un timp fiul de împărat îl întrerupse mânios.

— Bine dar, atunci nu-ți mai folosește la nimic să fii prinț moștenitor?

Și nemai voind să audă nimic, se întoarse către perete și plânse cu amar.

Ești prinț moștenitor al împărăției lui Dumnezeu, dar cu condiția să te supui legilor ei și să aduci roadele ei.

Pr. Gh. Perva

Despre ce să predicăm?

În *Duminica sf. Părinți* (28 Mai 1944) vom vorbi despre: RUGĂCIUNEA BISERICĂȘCĂ SAU LITURGICĂ.

Dacă urmărim cu atențiune întreaga desfășurare a cultului nostru divin, vom observa că toate formele și actele sale sunt însoțite de mireasma rugăciunii, sau sunt executate prin mijlocirea ei. Nu este nici o slujbă bisericească, nu este nici un moment înălțător din cuprinsul Liturghiei noastre, sau a celorlalte servicii dumnezeiești, care să nu aibă în desfășurarea lor această aleasă podoabă a sufletului nostru creștin. Fie că este rostită cu adâncă smerenie, fie că este cântată cu deosebită căldură, rugăciunea rămâne partea centrală a întregului nostru cult creștin și mijlocul cel mai de seamă pentru manifestarea lui.

Când vorbim însă despre această rugăciune din cuprinsul cultului nostru divin, rugăciune care poartă numirea specială de *rugăciune bisericească sau liturgică*, trebuie să facem o deosebire între aceasta și rugăciunea particulară propriu zisă. Intocmai ca și cea din urmă și rugăciunea liturgică este tot „o vorbire a noastră cu Dumnezeu“, „o înălțare a minții la Dumnezeu“, o plecare smerită a genunchilor în fața dumnezeirii Lui, pentru a-I exprima lauda și mulțumirea noastră fiiască și a-I cere harul Său, fără de care nu putem face nimic în scopul mântuirii noastre. Spre deosebire însă de rugăciunea particulară, care nu este altceva decât o chemare a lui Dumnezeu, făcută cu gândul sau cu anumite cuvinte, din partea unui creștin singuratic, rugăciunea liturgică este chemarea Lui făcută de credincioși, prin mijlocirea slujitorilor dela altar și exprimată prin cuvinte auzite și anume stabilite de Biserică. Câtă vreme cea dintâi poate isvoră în mod liber, din pietatea și credința noastră și poate fi sau nu exprimată în cuvinte, cea de a doua este alcătuită și aprobată de Biserică, iar exprimarea ei se face totdeauna prin graiu tare spre a fi auzită și de credincioși.

După conținutul ei rugăciunea liturgică se împarte și ea în *rugăciune de laudă și preamărire*, în *rugăciune de mulțumire și în rugăciune de cerere*. Cea dintâi este exprimarea curată a credinței noastre în Părintele luminilor, este lauda și preamărirea puterii Lui nemărginite și recanoașterea tuturor perfecțiunilor cari împodobesc ființa Sa dumnezească. Cum în exprimarea ei omul nu adaugă nimic din ceea ce se referă la persoana lui, din acest motiv rugăciunea de laudă și preamărire ocupă locul de frunte între cele trei feluri de rugăciuni. În *rugăciunea de mulțumire* creștinul se apropie cu iubire fiiască de Părintele său ceresc și li aduce mulțumirile sale pentru toate binefacerile ce le revarsă cu atâta dărnicie asupra vieții lui. Iar în *rugăciunea de cerere* el își înalță cu incre-

dere gândul spre tronul ceresc pentru a-I cere, cu inima smerită, harul și tot darul desăvârșit necesar atât pentru viața lui sufletească, cât și pentru cea după trup. O face aceasta din convingerea că orice va cere dela Tatăl în numele lui Iisus Hristos, i se va da lui, dupăcum a spus-o aceasta Mântuitorul (Mt. 7, 7—8; Lc. 16, 23—24).

Rugăciunea bisericească sau liturgică se mai împarte apoi și după persoana către care este îndreptată, ca și după cel ce o face. Când prin mijlocirea ei ne înălțăm cugetul spre Dumnezeu, ea poartă numirea de *rugăciune adoratoare sau latreutică*, deoarece numai Lui, ca Stăpân a toate, I se cuvine a-dorare sau închinare desăvârșită din partea creștinului. Când însă prin cuvintele ei inima noastră se îndreaptă spre sfinții Bisericii, a căror mijlocire la Dumnezeu o cerem, atunci rugăciunea noastră poartă numirea de *rugăciune veneratoare sau cinstitoare*, iar când aceasta este adresată sf. Fecioare Maria, ea se numește *rugăciune de preavenerare sau de cinstire mai înaltă*, deoarece între toți sfinții Bisericii, Maica Domnului ocupă locul de frunte, pentru rostul însemnat ce l-a îndeplinit în mântuirea lumii. Sunt apoi, în cuprinsul cultului nostru divin, anumite rugăciuni pentru preoții slujitori, iar altele sunt rezervate pentru toți credincioșii. Toate aceste rugăciuni se împletesc, se însoțesc sau se schimbă, unele după altele, în decursul sfintelor noastre slujbe, indiferent de felul lor. Nu putem spune că o anumită slujbă are în cuprinsul ei doar un singur fel de rugăciune. Împletirea și urmarea lor se face după ținta fiecărei sfinte slujbe, ca și după timpul anului bisericesc sau după miezul sărbătorii pe care o prăznuim prin mijlocirea lor.

Fiind practică și recomandată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos și de sf. Săi Apostoli, rugăciunea în genere, s'a bucurat de o prețuire deosebită în viața celor dintâi creștini. Nu trecea nici o clipă sau vre-o întâmplare mai însemnată din viața lor, nu avea loc nici o întrunire, chiar și de ordin lumesc, nu se executa nici o lucrare, oricât de ușoară ar fi fost aceasta, fără ca să fi fost mai întâiu binecuvântată cu mireasma unei rugăciuni rostite cu evlavie și credință neclintită în Stăpânul lor ceresc. O spunea călătorul când pornia la drum, o înălța plugarul când își începea munca lui, se miruia cu harul ei stăpânitorul când avea de săvârșit vre-o lucrare de folos obștesc, se întăria cu mireasma ei pustnicul ce a pornit pe calea desăvârșirii lui și se încălzia la dogoarea ei preotul când aducea la altar jertfa nesângeroasă a trupului și a sângelui Fiului lui Dumnezeu. La mijlocirea ei alerga creștinul în zilele lui de bucurie sau de necaz, în vremuri de restriște ca și în cele de belșug, și în rostirea unei rugăciuni găsia cel mai nimerit prilej de înălțare a lui spre culmile înșorite ale sfințeniei cerești. În deosebi în decursul slujirii

sf. Liturghii sau a celorlalte sf. Taine, rânduite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, atari rugăciuni au format, încă dela început, partea cea mai însemnată a lor și mijlocul cel mai desăvârșit pentru plinirea lor cu demnitate și sfințenia cerută. Din acest motiv aceste rugăciuni au rămas până astăzi elementul de bază al tuturor acestor sf. slujbe și în același timp mijlocul cel mai de seamă pentru săvârșirea întregului nostru cult divin. Prin cuvintele lor, rostite cu evlavie, sau cântate cu duioșie creștinească, își găsesc expresiune toate simțămintele noastre lăuntrice, toate mulțumițiile noastre fiești către Creator, toate dorințele și tot suspinul nostru după harul său, ce ni se dă prin mijlocirea lor.

Cine a zăbovit vreodată asupra cuprinsului acestor rugăciuni liturgice, cari împodobesc diferitele noastre rândueli bisericești, a putut vedea cât de aleasă este mireasma lor și cât de edificator este cuprinsul lor pentru viața noastră creștină. Începând dela scurta rugăciune cântată „*Doamne miluește-ne*“ și continuând cu *Doxologia*, cu rugăciunea „*Împărate ceresc...*“ sau cântarea „*Sfinte Dumnezeule...*“ și culminând cu *Rugăciunea Domnească* sau *Simbolul credinței*, toate aceste rugăciuni exprimă în cuprinsul lor tot ceea ce pietatea adâncă a unui suflet credincios o poate simți, de pe urma legăturii sale necotinite cu isvorul din care a pornit. Bogate în idei și în asemănări luate din viața de toate zilele, pline de duhul creștin al Bisericii, simple și curgătoare în curs, ele înalță pe om și-l transpun pe adevăratul făgaș de viață, trăită în comuniune desăvârșită cu Dumnezeuul său. Prin mijlocirea lor creștinul laudă și preamărește cerul, cântă și mulțumește, cere și dobândește tot ceea ce este de folos pentru viața lui. Nu este nici o binefacere mai de seamă pe care să nu o poți cere și nu este nici un prilej mulțumitor pe care să nu-l poți exprima prin mireasma acestor rugăciuni din cuprinsul slujbelor noastre bisericești. Ele te îndeamnă să te rogi pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletului tău, pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, pentru conducători, pentru liniștea văzduhurilor, pentru îmbelșugarea roadelor pământului și pentru vremei cu pace, pentru cei ce călătoresc, pentru cei bolnavi, pentru cei vii ca și pentru cei morți și mai ales pentru unirea ta cu Acela care te-a făcut dintru început și-ți călăuzește pașii pe arena acestei vremelnice vieți.

Dată fiind această bogăție de însușiri cari caracterizează rugăciunile noastre liturgice, este dela sine înțeles că în mireasma lor vom găsi și noi ce de astăzi, întocmai ca și creștinii tuturor veacurilor, cel mai nimerit prilej de a ne apropia de Stăpânul nostru ceresc, spre a-I lauda toată bunătatea și puterea Lui, spre a-I mulțumi pentru toate binefacerile primite dela El și spre a-I cere harul Său, atât de necesar

pentru unirea noastră cu El. Sf. Apostol Pavel, convins și el de acest adevăr, scrie Tesalonicenilor: „*Neîncetat vă rugați, pentru toate mulțumiți, căci aceasta este voia lui Dumnezeu întru Hristos Iisus pentru voi*“ (I. Tes. 5, 17). Iar sf. Apostol Iacob scrie: „*Suferă cineva dintre voi? Să se roage. Este cineva cu inimă bună? Să cânte psalmi. Este cineva bolnav între voi? Să cheme pe preoții Bisericii și să se roage pentru el...*“ (Iacob 5, 13-14).

Să urmăim acestor îndemnuri apostolești și să ne plecăm mereu genunchii, având pe buze totdeauna bună mireazma tuturor rugăciunilor noastre bisericesti, pentru că numai în acest caz participarea noastră la cultul divin este în adevăr lucrătoare în noi și numai în chipul acesta și lauda și mulțumirea și cererea noastră va fi bine primită în fața tronului ceresc.

T.

Cărți

Prof. Dr. Petru Rezuș: ȘTIINȚA, MĂRTURISITOARE DE DUMNEZEU. O încercare de filosofie creștină a științei. Caransebeș 1944. Pagini 122, prețul?

Din 1938 și până astăzi, printr'o încordare neobosită, părintele prof. Dr. P. Rezuș dela Teologia din Caransebeș a publicat șase lucrări de cuprins dogmatic și șase lucrări de cuprins apologetic. În privința aceasta, Sfinția Sa deține un adevărat record.

În ultima lucrare, părintele Rezuș face rechizitorul științei necredincioase și apologia științei care mărturisește pe Dumnezeu. După trei capitole introductive, despre definirea științei, despre rațiunea autonomă și despre scientismul modern, trece la raportul dintre știință și filosofie, dintre știință și religie și dintre știință și morală. Intemeiat pe datele cele mai proaspete ale științei, autorul face constatarea că știința modernă, fără Dumnezeu, este „ca o regină bogată, dar oarbă“, deoarece deși a progresat uimitor de mult, a ajuns la numeroase antinomii și la rezultate practice cu adevărat tragice. Ca ea să devină umanitară, trebuie să se pună din nou „în slujba moralului și spiritualului“.

Sunt în această carte lucruri interesante de știut și mai ales gânduri și observații demne de luat în seamă și de meditat cât mai serios.

Biblioteca „Ingerașul“ Nr. 35. COBOARĂ DOAMNE... Diecezana Arad, 1944.

După o scurtă poezie religioasă, în care Dumnezeu e chemat să ni se coboare în inimă ca într'un altar, broșura d-nei directoare Ana Mihalache cuprinde în 32 pagini o colecție de iconițe, în care e redată viața Mântuitorului, dela Naștere până la Înălțare, după care mai urmează Pogorirea Duhului Sfânt și patru clișee cu parabolele evanghelice.

Albumul acesta modest, cu 48 de ilustrații, este deosebit de folositor atât ca material de propagandă și colportaj printre copii, cât și ca material intuitiv la predarea lecțiilor de religie.

Il supunem atenției tuturor cateheților.

Informațiuni

■ **COMEMORARE.** La 24 Mai se împlinesc 50 ani de când s'a dat, la Cluj, sentința în *procesul Memorandului*. Momentul acesta istoric va fi comemorat în toate bisericile la Ziua Eroilor, printr'un parastas pentru memorandiști și printr'o ședință comemorativă ținută sub auspiciile „Ast.ei“, în care se va tâlmăci însemnătatea actului dela 1884 și a tuturor luptelor pentru dreptatea și desrobirea națională.

■ **CORUL ARMATEI**, pregătit din coriști încorporați în Regimentul 93 de Infanterie, de către mult ostenitorul și iubitorul de muzică religioasă, d-l Locot. *I. R. Botto*, Duminecă în 7 Mai a cântat în biserica noastră din Cuvin. Deși se află pe zonă, acest cor nu încetează de-a împlini o atât de frumoasă misiune morală și națională. Sf. Liturghie a fost oficiată de către prot. N. Țandru și preoții T. Bodnaru (refugiat din Bucovina) și C. Puticiu din loc. A predicat păr. prot. N. Țandru și a mulțumit tuturor ostenitorilor pr. C. Puticiu.

După serviciul divin, coriștii au fost împărțiți la masă pe la credincioși.

În alte Dumineci, corul a dat răspunsurile liturgice în bisericile din Ghioroc, Miniș, ș. a.

■ **DACĂ ȘTIE CINEVA:** unde se află preotul Petcu Gheorghe, fost paroh în comuna Sangorod jud. Moghilev, Transnistria, să avizeze sau pe protopopul maior P. Tănăsioiu confesorul garnizoanei Arad, sau pe fiul său sublocot. Mihail rănit în spital.

■ **LISTA DONAȚIILOR** făcute pentru biserica ort. rom. din Micălaca Nouă:

Haiș Elisabeta, Bena Zaharie, Totovici Liubomir, și Văd. Ambruș, câte 100 lei; Păcurar Nicolae, Ciupuligă Dumitru, Muntean Teodor, Crucean Pavel, Isi Vasile, Galea Teodor, Gancea Teodor, Mihailovici Petru, Șiclovan Ștefan, Moise Ioan, Hess Ludovic, Haiș Alex. tinerul, Dehelean Traian, Roșu Ioan, T. Măcean, Gh. Mărza, Șilbac Petru, Moș Gheorghe, Tuca Ioan (pantofar), Andeliu Pascu, Câmpian Florea, P. Mihalcovici, Nini Dumitru, Văd. Crișan Sida, Lucaci Dumitru, Jivan Gheorghe, Stoian Nicolae, Costea Ilie, Moș Gheorghe, Bumbu Ioan, Văd. Iancu Ileana, Chis Ana, Coeteles Ileana, Buzasi Rozalia și Horvat Elisabeta, câte 200 lei; Dragoș Traian și Vesa Terentie, câte 300 lei; Martin Isidor, 400 lei; Senteș Ana, Tidorescu Traian, Vârșan Ioan, Ardelean Dumitru, Vuin Traian, Păcurar Petru, Magdi Petru, Pugna Petru, Alex. Nistor, Gh. Botău, Stana Petru, Haiș Alex. (bătrânul), Văd. Moș Sofia, Ardelean Ioan, Totorean Ștefan, Clop Ioan, Haiduc Petru, Mărienuț Ioan, Nini Vasile, Pâncotan Petru, Ioanovici Miron, Pucea Petru, Chevereșan Eugenia, Glogovicean Iuliana, Văcărelu Nicolae, Tănase Ctin, Codrin Nicolae, Solomie Nicolae, Sătmărean Aron, Tănase Radu, Gh. Pantea, Blaj Teodor, Buzeșan Savu, Miha Ioan, Ardelean Ilie, Borlea Aurel, Pâncotan Alexa, Motorca Petru, Popovici Elina, Ruja Dumitru, Gornic Mihai, Ardelean Ioan, Danciu Vasile, Stroia Ștefan, Comloșan Ctin, Codreanu Simion, Oarcea Vasile, Minișan Dumitru, Hedeau Ioan, Mătieș Ioan, Baia Paulina, Neghină Dumitru, Suci Florea, Mițaru Vasile, Stoian Ioan, Cosma Dumitru și Văd. Mohaci Silvia, câte 500 lei; Hodoșan Dumitru 600 lei; Vârșan Ioan (tinerul) 700 lei;

Golban Ioan, Dr Cupărescu, Rada Romul, Misa-

răș Ioan, Nicola Teodor, Roman Ioan, Bătrân Teodor, Gh. Sătmărean, Georgescu căp. Maria, Căp. Georgeșcu Ctin, Văd. Câmpianu Florica, Gh. Holtean, Balaban Dumitru, Iovițu Iulian, Bucurovici Aurel, Selejan Teodor, Semlecan Dumitru și Sbârcea Avram, câte 1000 lei; Moț Aurel, Hulber Silviu și Buzași Victor, câte 1500 lei; Mihuț Gheorghe, Ardelean Petru, Bătrân, Ștefan, Boca Petru, Noghiu Traian, Cămeniță Teodor, Gh. Șilbac, Gh. Haios, Bocu Nicolae și Chevereșan Maria, câte 2000 lei; Pr. Drecin Teodor, Coloja Valeziu și Stupariu Gavril, câte 3000 lei; Orodan Vasile, Apătean Livius, Cismaș Traian, Trifu Gligor și Pr. Buțiu Ioan, câte 5000 lei; Dașcău Pavel, 5800 lei; Tomuța Dumitru, 17.000 lei; Subc. Extrașcolar de fete 24.000 lei; Corul bisericesc mixt 33.000 lei; și Sf. Episcopie ort. rom. din Arad un ajutor de 125.860 lei.

S'au mai donat obiecte și s'a făcut prestație de următorii: Bratu Petronela, 14 icoane prăznicare; Uzina Electrică, tuburile Bergman; Cismaș Traian, 20 căruțe pământ; Enoriașii Vârșan Ioan, Cismaș Traian și în cea mai mare parte Tomuța D. au adus nisipul necesar la pavaj (40 căruțe) și Chevereșan Maria, 1 periniță.

Tuturor donatorilor li se aduc mulțumiri și rugăciuni către Bunul Dumnezeu ca, primind jertfa lor, să le dăruiască împlinire cererilor spre mântuire și să-i înscrie în cartea vieții.

Școala de Duminecă

28. Program pt. Dumineca Sf. Părinți (28 Mai) 1944.

1. *Rugăciune*: Învierea lui Hristos văzând...
2. *Cântare comună*: „Bine ești cuvântat Hristoase“... (70 Cânt. rel. pg. 40).
- 3—4. *Cetirea Evangheliei*: (Ioan 17, 1—13) și *Apostolului* (Fapt. Apost. 20: 16—17; 28—36) zilei cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Ingerul a strigat... (70. Cânt. rel. pag. 32).
6. *Cetire din V. T.*: Iertare celor ce se pocăiesc, osândă celor împietriți. (A doua lege cap. 30).
7. *Povește morale*: Creșterea rea a copiilor... (Cartea înțel. lui Iisus Sirah c. 16).
8. *Intercalații*: Poesii rel. etc.
9. *Cântare comună*: Impărate ceresc...
10. *Rugăciune*: Rugăciunea 7. dela Vecernie.

*

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943). A.

Nr. 2473/1944.

Concurs

Consiliul Eparhial ortodox român din Beiuș, publică concurs cu termen de 30 de zile pentru ocuparea postului vacant de consilier referent bisericesc, cu salariul prevăzut în bugetul Onorabilului Minister al Cultelor pe exercițiul financiar 1944/45.

Dela reflectanții la acest post se cere să fie licențiați în teologie, sau absolvenți ai Academiei teologice, să aibă un serviciu de preot de cel puțin cinci ani și deosebite merite pe teren bisericesc.

Cererile se vor înainta la adresa Consiliului Eparhial ortodox român din Beiuș, la care se vor atașa pe lângă actele personale, un certificat de

serviciu și un memoriu privitor la activitatea bisericească de până acum.

Candidații din alte eparhii vor prezenta carte canonică dela Chiriarii.

Beiuș, la 29 Aprilie 1944.

† NICOLAE
Episcop

A. Dărăban
consilier referent

Nr. 2374/1944.

CIRCULAR

Sf. Sinod face apel P. C. Preoți ca în Dumineca Orbului, 21 Mai a. c. să facă colectă pentru Societatea „Sprijinul orbilor din România.“

Sumele se vor trimite la Sf. Sinod.

Arad la 19 Mai 1944.

Consiliul Eparhial

Nr. 2280/1944.

COMUNICAT

În legătură cu dispozițiile Decretelor Legi nr. 236 „pentru autorizarea emisiunii Imprumutului Apărării Naționale din 1944“ și nr. 237 „pentru înființarea unui impozit statistic“, publicate în M. O. nr. 15 din 23 Aprilie a. c., comunicăm următoarele:

C. preoți vor semna la Imprumutul Apărării Naționale din 1944:

a) *după venitele din proprietăți agricole* — venitul sesiilor parohiale, — art. 8 din D. L. sume egale cu 50 la s tă din impozitul elementar — impozit fără aditionale etc — stabilit pe exercițiul 1943/1944; de asemenea vor semna și cântăreții bis. după venitele realizate din sesiile cantonale;

b) *după venitul din salarii*. Sumele cuvenite după venitele din salarii s'au semnat și vărsat de aici la Administrația Financiară pentru fiecare preot și cântăreț, urmând să se replătească, prin rețineri, din salariul lunii Mai a. c.;

c) *impozitul statistic* de 1000 lei, care este datorat de fiecare locuitor al țării, de orice sex, în vârstă dela 21—60 ani împliniți.

Sumele cuvenite la Imprumut și amintite sub punct. a) și impozitul de sub c) vor fi achitate de fiecare preot și cântăreț, pentru el și membrii familiei lui, *direct la Percepția* în raza căreia își are domiciliul până la 30 Iunie a. c., deoarece în caz contrar, la 1 Iulie a. c. cele de sub a) vor fi transformate în impozit și urmărite ca atare, art. 27, iar sumele de sub c) vor fi urmărite potrivit prevederilor codului de procedură fiscală, pentru dublul sumei datorate, art. 21. După data de 1 Iulie a. c. eliberarea ori căruia act, certificat și plățirea ori căreia pretenziuni, sunt condiționate de dovada achitării impozitului statistic.

Parohiile sunt scutite de semnare la Imprumutul Apărării Naționale din anul 1944, după venitele agricole și cele din proprietăți clădite. Având însă în vedere, că acest împrumut s'a emis pentru acoperirea cheltuelilor cu apărarea hotarelor românești și acțiunea pentru împlinirea năzuințelor naționale, invităm parohiile mai înstărite și C. preoți cu posibilități financiare să semneze la acest împrumut sume cât mai însemnate.

Arad, la 16 Mai 1944.

† ANDREI
Episcop.

Sava Tr. Seculin
consilier, referent eparhial.